

Za otvoreno obrazovanje

Ovih dana navršava se 20 godina otkako je Fond za otvoreno društvo počeo sa radom u Srbiji. Od početka su bili usmereni na razvoj obrazovanja, s tim što je podrška menjala formu zavisno od trenutnih potreba i kretanja u društvu. Devedesetih, pošto nisu bili u dobrim odnosima sa državom, usmerili su se na neformalno obrazovanje. Glavna strategija bila je odgovoriti na tadašnje potrebe obrazovanja i time uticati na buduće obrazovne politike, što im je i uspelo. Danas

je, međutim, glavno pitanje kako da sve te politike dobiju pravu primenu u školama i da se razviju. O tome u ovom broju "Obrazovanja za XXI vek" govore stručnjaci Fonda za otvoreno društvo.

Pored toga, na stranicama koje slede izveštavamo o akademskim i radnim praksama koje stižu studenti na razmeni sa Sjedinjenim Američkim Državama, kao i o tome zašto studenti Beogradskog univerziteta i ove jeseni protestuju.

Pogled na obrazovanje

Potrebno još mnogo promena

Fond za otvoreno društvo godinama u Srbiji podržava razvoj ovdašnjeg obrazovnog sistema. Njihovo mišljenje je da je u prethodnih deset godina urađeno mnogo, ali da smo daleko od završenog posla. I dok su mnoge stvari u zakonu baš kako treba, praksa donosi sa sobom svoje kočnice

“**O**brazovanje mnogo više nego bilo koja druga oblast traži da se gleda dugoročno, na period od najmanje 20 godina. Donosioci odluka to zanemaruju pa nedostatkom novca pravdaju svoju nedovoljnu posvećenost obrazovanju. Ali, ako se danas ne bavite obrazovanjem, vi ćete osetiti posledice za 20 godina. Ulaganje u njega je investicija, a ne potrošnja. Osnovni problem je što nema jasnog razumevanja da je ono instrument razvoja ljudskog kapitala, i to ne samo kao budućih zaposlenih već i kao budućih građana Srbije”, ovako započinjemo razgovor sa Jadrankom Jelinčić, direktorkom Fonda za otvoreno društvo. Ovih dana navršava se 20 godina od kada je Fond počeo sa radom u Srbiji. Od početka su bili usmereni na razvoj obrazovanja, s tim što je podrška menjala svoju

JADRANKA JELINČIĆ:
Ulaganje u obrazovanje
je investicija

Fotografije: VREME

formu zavisno od trenutnih potreba i kretanja u društvu. Devedesetih, pošto nisu bili u dobrim odnosima sa državom, usmerili su se na neformalno obrazovanje. Jedna od pravih aktivnosti bilo je organizovanje dečjih kampova. “Mi smo tada imali kampove na kojima su zajedno učestvovala deca koja su pohađala uobičajene škole i ona koja su imala smetnje u razvoju”, kaže Jadranka Jelinčić. Osim toga, to je bio prostor i za susrete između dece odavde i one koja su bila pogođena ratom. Tada je Fond promovisao rad kroz radionice. Treći element

je bilo obrazovanje za aktivno učestvovanje u javnim poslovima. Podržali su tokom ovih 20 godina osnivanje i rad Beogradske otvorene škole, Centra za obrazovne politike, Centra za interaktivnu pedagogiju i svi oni im sada predstavljaju važne partnere u razvoju obrazovnog sistema u Srbiji.

“Bili smo dosta usmereni i na manjinsko obrazovanje jer je ono potpuno iskliznulo iz pažnje države. Mi smo pomagali da udžbenici, naročito na mađarskom i slovačkom, budu štampani i besplatno stavljeni na raspolaganje

Intervju: Jadranka Stojanović, koordinatorica romskog programa i programa javnog zdravlja

“VREME”: Podaci od pre nekoliko godina o broju dece koja po-
hađaju školu su bili porazni. Ima li poboljšanja?

JADRANKA STOJANOVIĆ: Promenjen je zakon, on sada omogu-
ćava pristup romskoj deci. Uvedeni su i pedagoški asistenti, mada
moram da kažem da smo mi 1996. počeli u naše pilot-projekte da
uvodimo pedagoške instrumente u predškolskim programima, a za-
tim od 2000. i u školskim. No, što se tiče državne statistike, pro-
blem je što nema praćenja, mi pokušavamo da delujemo na to.
Jedinstveni informacioni sistem i dalje ne funkcioniše tako da su
podaci vrlo šturi. Uglavnom imamo trendove na osnovu nekih po-
srednjih pokazatelja. Najveći napredak je u tome da je više romske
dece ušlo u obrazovanje. Neke procene su da se taj broj povećao
za oko 20 odsto. S obzirom na to da je trend osipanja bio jako veli-
ki, između 70 i 90 odsto dece, sada je, makar na početnom nivou,
to osipanje manje. Takođe, manje je prisustvo romske dece u spe-
cijalnom obrazovanju. Studije su pokazale da je oko 30 odsto rom-
ske dece u specijalnom obrazovanju, dok je u nekim sredinama taj
broj bio znatno veći. Sada se sva deca upisuju redovnu školu.

**Zašto je toliki broj romske dece ranije upisivan u specijalne
škole?**

Istraživanje je pokazalo zašto su roditelji upisivali decu u specijal-
no obrazovanje. Pored toga što su ih komisije tako kategorisale,
uglavnom se smatralo da su roditelji tražili da se deca upišu u te
škole jer one daju posebne pogodnosti – besplatne udžbenike, uži-
nu, kasnije mesto u učeničkim domovima. Sigurno da to negde je-
ste bio podsticaj, ali nije svugde bilo tako. Generacijski su romska
deca, što je vrlo nepovoljno, išle u specijalne škole, ali je najalar-
mantnije to da su se ona tamo dobro osećala. Pitanje je zašto. Zato
što je odnos drugačiji.

Istraživanje pokazuje da
su kod romske dece oce-
ne na nivou postignu-
ća za dve niže od ocena
dece većinske populaci-
je. Kao najčešći razlog
navođeno je siromaš-
no. Činjenica je da Romi
nemaju adekvatne pod-
sticaje u siromašnim sre-
dinama, ali pokazalo se
da 40 odsto razloga za
loš uspeh leži u siromaš-
tvu, a 60 u obrazovnom
sistemu koji im nije pri-
stupio na pravi način.

**Sada im je pristup školi
olakšan. Ali, da li je naš**

**obrazovni sistem zaista otvoren? Spomenuli ste da su se rom-
ska deca lepše osećala u specijalnim školama jer je odnos pre-
ma njima bio drugačiji.**

Sada smo doprineli boljem pristupu, ali ono što i dalje ostaje kao
problem jeste kvalitet. Kakva će im biti postignuća, da li imaju
odgovarajuću podršku, koliko će dugo ostati u obrazovanju. Naš
obrazovni sistem još nije prijateljski orijentisan ka njima u praksi.
Postoji jedna vrsta diskriminacije koja nije javna. Naime, dolazi do
snižavanja kriterijuma za romsku decu, ne pregledaju im se zada-
ci, dobijaju manje da rade nego ostala deca. Jednostavno, često se
smatra da je za njih dovoljno samo da znaju da čitaju i pišu.

Intervju: Radmila Maslovarić, koordinatorka programa podrške visokog obrazovanja

“VREME”: Podržavali ste ulazak i sprovođenje Bolonjske reforme u visokoobrazovanom sistemu Srbije. Šta mislite, dokle se stiglo i koja je uloga Fonda sada kada je Bolonja zaživela?

RADMILA MASLOVARIĆ: Dosta toga je urađeno, negde više, negde manje... Ali, sve u svemu, stanje se poboljšalo. Ali nije idealno. Mislim da je najveća boljka kvalitet obrazovanja. Što se tiče uloge Fonda, mi jesmo u jednom trenutku odlučili da je zaista vreme da se Univerzitet bavi sobom, ušao je Tempus u Srbiju i mi smo rešili da taj vid podrške reformi postepeno počnemo da privodimo kraju. Otvorili smo jednu temu za koju smatramo da je neobično važna, a to je društvena uloga univerziteta. To je boljka ne samo Srbije, već i mnogo šire i prepoznaje se kao tema budućnosti.

Čuje se mnogo kritika na račun Bolonje, i to opet nije samo boljka Srbije. Kada se osvrnemo, mislite li da smo mogli da se “izvučemo” iz te reforme i(li) da iznađemo neki drugi put?

Mislim da nismo mogli da se izuzmemo iz toga. Univerzitetsko obrazovanje je kod nas jako okoštalo, uspavano u zastarelim strukturama. Na velikom broju fakulteta se radilo sa udžbenicima iz sedamdesetih, osamdesetih i kakva god da je Bolonja sa svim svojim manjkavostima, ona je bila jedina šansa da se univerziteti uteraju u reforme. Ja nisam sigurna da bi to bilo moguće da nisu postojali formalni proces i formalna obaveza. Bolonja je sada evropski prostor visokog obrazovanja koji je veoma širok. Mi smo u Fondu rekli ovako: “U redu, podržaćemo Bolonju jer je to put da počne da se razmišlja o reformama.” Ona je otvorila ta vrata, imala je svoje manjkavosti, ima ih i dalje, ali mislim da je potrebno da još nekoliko generacija izađe sa fakulteta da bi se video pravi učinak. Mislim da bismo na mapi Evrope bili crna tačka da Srbija nije prišla ovom procesu.

Postojala su neka očekivanja da Beogradski univerzitet uđe na Šangajsku listu...

Da, mi želimo da Beogradski univerzitet uđe na Šangajsku listu, a pritom se zanemaruju neki važni aspekti. Mi moramo da pričamo o temeljnom kvalitetu da bi uopšte mogli da dođemo do priče o rangiranju.

deci iz manjinskih grupa. Tada smo počeli da se bavimo i obrazovanjem romske dece na predškolskom nivou, nastali su prvi vrtići i način je bio novost jer je podrazumevao rad sa roditeljima, lokalnom zajednicom”, objašnjava Jadranka Jelinčić, dodajući da je danas dosta od njihovog nekadašnjeg zalaganja dobilo svoj odraz u zakonu.

Naime, kada je počela reforma obrazovanja u Srbiji, kao bitni elementi uvedeni su inkluzija, interaktivan odnos onih koji drže nastavu i onih koji su “u klupama”, građansko vaspitanje. Istini za volju, promene u našem obrazovnom sistemu su još u procesu zaživljavanja odnosno prelaska “sa papira” u praksu.

“Reformu 2001/03. smo aktivno pomagali, njeno planiranje, javne razgovore, tada smo želeli da svi građani budu uključeni, da roditelji, nastavnici i učenici imaju aktivnu ulogu u planiranju te reforme... Intenzivno smo se suprotstavljali retrogradnim nastojanjima da se reforma zaustavi”, prepričava direktorka Fonda. Ističe da je glavna strategija bila – odgovarati na tadašnje potrebe obrazovanja i time uticati na buduće obrazovne politike, što im je i uspelo. Danas je, međutim, glavno pitanje da sve te politike dobiju pravu primenu u školama i da se razviju. Otuda se Fond bavi nadziranjem, kontrolom koja pokazuje da li se stvari realizuju i ako ne, zašto ne, potom se to stavi

na raspolaganje donosiocima odluka. Važno je da obrazovne politike postanu stvarnost.

Naša sagovornica tvrdi da se školski sistem znatno otvorio ka sredini. “Radili smo na tome, bitno je bilo da se uključe učenici, roditelji. Školski sistem je bio iznimno zatvoren za svaku vrstu intervencija sa strane, za nevladine inicijative. Danas imamo seriju projekata koji se otvaraju po školama, a potekli su odatle, zatim fakultativnih predmeta. Pre petnaestak godina bila je nepoznanica da je na taj način moguće koristiti civilni sektor.” Iako smatra da su radeći uticali na opšti ambijent, Jadranka Jelinčić ne misli da je posao završen.

Verovatno da nije među retkima kada veruje da napretka ima, ali da u Srbiji još ne postoji jedna celovita politika reforme obrazovanja, da je potrebno da se promene bolje povežu i da se sprovede sa više energičnosti. I kritika je, nažalost, poznata – ili se radi prebrzo ili su ambicije prekomerne.

GOTOV PAKET: “Nastavni programi su dugo bili zatvoreni paketi koje deca treba da usvoje. Škola nije imala proaktivan odnos. Ona mora da pravi školsku politiku, nije dovoljan zakon. Potrebno je da se prati šta su potrebe za obrazovanjem u njenoj sredini”, ističe Jadranka Stojanović, koordinatorka romskog programa i programa javnog zdravlja. Velika promena podrazumeva da škola upotrebi slobodu koju ima, na šta nije navikla. Potrebno je i veće, specifično znanje nastavnika, zatim drugačiji pristup (pogledati okvir). Naše sagovornice ističu da sva deca imaju iste potrebe, da uče i da se obrazuju, ali ono što treba da bude različito jeste odnos prema tome i kako će se raditi sa svakim od njih da bi se motivisali. U slučaju da se proba sa inkluzijom, a sve ostalo nastavi po starom, situacija će biti skoro nemoguća. Fond za otvoreno društvo bavi se kontrolom inkluzije, organizovali su dugo godina seminare za nastavnike, imaju različite projekte koji podstiču obrazovanje romske populacije. Takođe, organizuju forume gde sve uključene strane razgovaraju o različitim pitanjima, razmenjuje se dobra inkluzivna praksa, priča se o problemima koji se javljaju. “Mi sada pokušavam i da na nivou pilot-projekata podstaknemo formiranje raznih lokalnih partnerstava. Treba podstaći odgovornost u obrazovanju, a oni koji su uključeni moraju međusobno da uspostave takav odnos da kada se javi problem, u svojoj sredini izgrade procedure za njegovo rešavanje. Potom taj problem ne mora da se rešava ispočetka”, kaže Jadranka

Stojanović. Tatjana Stojić, koordinator opšteg obrazovanja, programa mladih i urgentnog fonda, ističe da lokalne zajednice kao da nisu svesne šta bi sve mogle da urade.

OD NASTAVNIKA ZAVISI: Kada je reč o inkluzivnom obrazovanju, iskustvo Tatjane Stojić govori da reakcije dece zavise od toga kako ih nastavnici na to pripremi. "Ukoliko on odradi posao kako treba, deca odlično reaguju i to je na dobrobit sve dece. Inkluzivno obrazovanje jako lepo utiče na koheziju, oni se udružuju, zajednički brinu o detetu kome je potrebna podrška, a razvijaju i neke druge osobine, socijalnu inteligenciju." Ona ističe da sve veštine koje poslodavci traže, timski rad, rešavanje problema, kritičko mišljenje, kreativno razmišljanje, sve je to više izraženo u inkluzivnoj učionici.

Od ove godine, Fond je započeo sa dva nova projekta u kojima će posvetiti posebnu pažnju nastavnicima i roditeljima. Naglasak je na podizanju svesti o nastavničkoj poziciji, jer mi imamo fizičare, hemičare, ali nemamo nastavnike. Koordinatorke Fonda se nadaju da će iz toga proisteći prvo nastavničko udruženje.

TIŠINA UNIVERZITETA: Što se tiče visokoškolskog obrazovanja, u toku je projekat Fonda koji počinje istraživanjem o društvenoj odgovornosti univerziteta u Srbiji. Naime, po mišljenju Radmile Maslovarić, koordinatorke Fonda za visoko obrazovanje, Bolonjski sistem je, iako je bio nužan, učinio univerzitetu mestima gde studenti samo stižu diplome. Naša zemlja, međutim, u ovome nije izuzetak. U međunarodnim dokumentima UNESKO-a, Savet Evrope primećuje da se univerziteti zadržavaju samo na svojoj obrazovnoj ulozi. "Bolonja je na neki način suzila visoko obrazovanje na ulogu koja jeste osnovna, ta naučnoistraživačka, ali se zanemaruje šira odgovornost univerziteta ka društvu u celini. Smatramo da univerzitet sebe ne percipira dovoljno kao činioca civilnog društva", kaže Radmila Maslovarić, dodajući da se čini da univerzitet ne preuzima ulogu za razvoj društva u celini, kao i za obrazovanje akademskog građanina koji je sposoban da se kritički odnosi prema svetu. Otvaranjem te teme Fond hoće da skrene pažnju na to da univerzitet treba da počne da informiše građane, društvo, donosiocelne odluke o svim procesima koji su kritični za razvoj. "Recimo, mi sada čitamo u štampi da počinju da se kloniraju ćelije. Ja bih kao građanin volela da se napravi multidisciplinarni akademski panel koji će dovesti i lekare, biologe, hemičare koji

Intervju: Tatjana Stojić, koordinator opšteg obrazovanja Programa mladih i Urgentnog fonda

"VREME": Inkluzija deluje kao veoma skup projekat. Imamo li mi kapaciteta da se izborimo sa tim?

TATJANA STOJIĆ: Što se tiče finansijskih sredstava, postoji budžet, mere IPPA projekta, podrška UNICEF-a, Svetske banke, našeg fonda za otvoreno društvo, sve ove organizacije daju svoju podršku i to zaista nisu mala sredstva. Finansije nisu problem. Ono što jeste problem je nedostatak druge vrste kapaciteta, nedovoljna pripremljenost škola... Misli se da je dovoljno da se ta deca uvedu u škole i gotovo. Nije dovoljno, mora sve da se promeni, čitava paradigma u školi mora da se izmeni. Nije ništa više isto, morate da individualizujete nastavu i uvažite različitost između dece. Nastavnici za to nisu obučeni. Naš zadatak je da posmatramo taj deo, kako se odvija sama nastava, kako se individualizuje, kako se rade pojedinačni obrazovni planovi. Ukoliko se to radi neadekvatno, nešto što je vrhunski domlet inkluzivnog obrazovanja može postati sredstvo diskriminacije. Mnogo toga još mora da se promeni – metod, sadržaj, i dalje treba da se obučavaju nastavnici. Vi ste uvek u školi imali različitu decu. Ali su nastavnici radili često na samo jedan način, ko je uspeo da uđe u taj voz ušao je, ko nije, on je otpadao. Sada ne može više tako.

Što je, u stvari, korenita promena...

Inkluzija se vrlo tretira kao ulazak dece sa smetnjama u razvoju u obrazovni sistem. U pitanju je priprema sistema za različitost. Različitoj deci ne može da se pristupi kao što se to ranije radilo. Ukoliko se ne nastavi sa reformama, ukoliko se mnoge stvari ne promene, program, kurikulum, način, od inkluzije neće biti ništa. Inkluzija je kao novinu donela to da sve mora da se prilagođava deci.

To prilagođavanje podrazumeva da škola zna koje su prave potrebe deteta?

U tom smislu inkluzivno obrazovanje i jeste revolucionarno jer objedinjuje sve sisteme oko jednog deteta. Oni koji su do sada funkcionisali samostalno – sistemi socijalne, zdravstvene zaštite, obrazovni sistem, sada bi zapravo trebalo da počnu da se povezuju.

Škola treba da se otvori i ka lokalnoj zajednici. Postoje interresorne komisije u lokalnim zajednicama koje treba da procene koje su potrebe svakog učenika. U školi postoji inkluzivni tim. Taj tim saraduje sa roditeljima, uključuje druge nastavnike, to je jedan kontinuirani proces koji počinje od prvog razreda i nastavlja se. Ranije je bio slučaj da su nastavnici u petom razredu zbunjeni i ne znaju šta da rade sa decom. Sada to treba da se radi timski, mada sam sigurna da ovakva praksa nije zaživela u mnogim školama.

će nama građanima objasniti, otvoriti društveno javnu debatu o tome šta je kloniranje, koje su etičke implikacije, da bih ja kao građanin mogla da zauzmem stav. Ili, recimo o klimatskim promenama. Tako mi vidimo širu društvenu ulogu univerziteta", ističe koordinatorica Fonda za visoko obrazovanje. Važno je da intelektualni mladi kadar bude aktivan, da ima širu sliku i sposobnost za kritičko sagledavanje društva. Ideja Fonda je da se vidi

u kojoj meri Univerzitet sagledava svoju društvenu odgovornost, kako obavlja svoje zadatke i kako misli da bi to trebalo da radi. Kada istraživanje bude gotovo otvoriće se serija debata. Cilj je da univerzitet istupa u odnosu na društvo kao celinu, da preuzme odgovornost i kaže, recimo, "Ovo društvo ide u pogrešnom pravcu, evo i zašto" a zatim informiše o tome donosiocelne odluka.

Jelena Jorgačević

Akadska razmena sa SAD

Danas studenti, sutra lideri

Učesnici programa akademsku godinu provode na univerzitetima u različitim državama SAD. Pohađaju kurseve iz svog polja studiranja, volontiranjem pomažu zajednicu u kojoj borave. Programima stručne prakse u američkim firmama neki od njih stižu prva radna iskustva. Program je pokriven punom stipendijom, što podrazumeva plaćene troškove školarine, hrane, smeštaja, transporta, mesečnog džeparca i zdravstvenog osiguranja

JEDNOGODIŠNJI PROGRAM STUDIRANJA u Americi, Global UGRADE Program, uspešnim studentima sa liderskim potencijalom sa srpskih univerziteta pruža šansu i punu stipendiju da jednu akademsku godinu osnovnih studija provedu na univerzitetima u Sjedinjenim Američkim Državama. Studenti koji odlaze na razmenu su, kako kažu u organizaciji World Learning koja sprovodi program, neoficijelni ambasadori Srbije u SAD i budući lideri, koji, po povratku u Srbiju, imaju razvijan kritički stav prema oba sistema.

Gabrijel Grubač, student Rudarsko-geološkog fakulteta u Beogradu, jedan je od 115 studenata koji su učestvovali u programu Global UGRADE. U Srbiju se sa razmene vratio u maju ove godine, a već u avgustu krenuo nazad na Univerzitet u Vajomingu da, ovoga puta ne kao stipendista UGRADE programa, već kao asistent, nastavi osnovne studije u SAD.

“U SAD sam se vratio jer želim tamo da diplomiram, nisam bio spreman da diplomiram u Srbiji. Želim da steknem internacionalno iskustvo koje ću preneti kolegama kada se vratim u Srbiju. Ono što sam shvatio tokom studiranja u Americi, a što konačno svi treba da shvatimo u Srbiji, jeste da studenti imaju potencijal. A sve što nam treba je više motivacije i pomoći profesora i celog sistema. Mi možemo.”

Učesnici programa akademsku godinu provode na univerzitetima u različitim državama SAD. Pohađaju kurseve iz svog polja studiranja, volontiranjem pomažu zajednicu u kojoj borave. Programima stručne prakse u američkim firmama, neki od njih stižu prva radna iskustva. Program je pokriven punom stipendijom, što podrazumeva plaćene troškove školarine, hrane, smeštaja, transporta, mesečnog džeparca i zdravstvenog osiguranja. Menadžer programa u organizaciji World Learning, koja sprovodi program u Srbiji, Snežana Mijatović

objašnjava da se za ovaj program biraju uspešni studenti sa liderskim potencijalom: “U Srbiji ima dosta uspešnih studenata, društveno aktivnih, ali studenti koje izaberemo već imaju izgrađenu ideju šta žele da postignu u profesionalnom smislu. Oni tačno znaju šta žele da postignu tim odlaskom i šta žele da postignu kada se vrate. To su prosto ljudi koji ne čekaju da im se stvari dese, već idu ka stvarima i pokreću ih.”

Tatjana Damjanović, studentkinja psihologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, jedna je od stipendista ovog programa, koja po povratku iz SAD nije čekala. Liderski potencijal nadograđen znanjem i praksom za vreme studija na američkom univerzitetu, pretočila je u praksu u svojoj zemlji. Kao deo mreže stipendista Ambasade Sjedinjenih Američkih Država, sa kolegama sa Filozofskog fakulteta, a uz finansijsku pomoć Ambasade, pokrenula je projekat “Psihoedukacije”.

“Psihoedukacija je nešto što do sada nije

postojalo u Srbiji. To je proces upoznavanja psihijatrijskih korisnika kroz radionice sa prirodom bolesti i skretanje pažnje bolesnika na činjenicu da oni sami nisu krivi za takvo stanje”, objašnjava Tatjana. Sa psihoedukacijom se prvi put susrela na praksi koju je radila za vreme studija u SAD. Uvesti jedan nov pristup nije bilo lako. Ipak, lekari iz bolnice “Laza Lazarević”, uz čiju saradnju se projekat sprovodi, pokazali su veliko interesovanje. “Na početku je bilo teško pokrenuti ljude u nešto što je sasvim novo. Oni imaju interesovanja, ali nemaju energije”, kaže Tatjana.

Projekti poput ovog deo su ciljeva razmene Global UGRADE. Nakon povratka sa razmene, studenti postaju deo mreže stipendista američke vlade, koje Ambasada SAD i nakon povratka podržava u ostvarenju profesionalnih ambicija. Kako objašnjava ataše za kulturu Ambasade SAD u Beogradu En Mari Mur, pored kulturne i akademske razmene, koje su svrha programa, cilj je da studenti nakon povratka u

Milena Otašević, asistent menadžera programa

Srbiju, znanja i veštine stečene u SAD primene u svojoj lokalnoj zajednici u Srbiji. Ona veruje u njihove kvalitete.

U organizaciji World Learning objašnjavaju da za dobijanje ove stipendije nije presudna prosečna ocena na studijama. Volontiranje, aktivnost u nevladinim organizacijama i ambicija mogu biti presudni za dobijanje stipendije.

“Studenti koji odlaze na razmenu su neoficijelni ambasadori svoje zemlje. To znači da osim toga što imaju priliku da na raznim studentskim skupovima, internacionalnim daniima, oficijelno predstave svoju zemlju i kulturu, oni svoju zemlju predstavljaju i u svakodnevnoj interakciji, sa kolegama na fakultetu, kroz volontiranje. Neko ko živi u Americi i ko najverovatnije neće imati priliku da dođe u Srbiju a možda ni u Evropu, upoznaće Srbiju samo kroz njih. Mi zato dajemo ono što je najbolje u našoj zemlji, u tom malom pakovanju koje su sami studenti, za kratko vreme od 9 meseci koliko su tamo. A mi se zaista ponosimo načinom na koji to naši studenti rade.”

Pored toga što su ambasadori svoje zemlje, studenti koji odu na razmenu su i ambasadori svojih srpskih fakulteta i univerziteta. Za uspešnost naših studenata na programu zaslužan je, kako smatraju organizatori programa, naš visokoškolski sistem koji im daje kvalitetnu teorijsku osnovu. Prosečna ocena koju stipendisti ostvare za vreme jednogodišnjeg studiranja u SAD je 3,7 (4 je najviša). Međutim, ono za šta je srpski visokoškolski sistem takođe zaslužan jesu i problemi sa kojima se studenti susreću nakon povratka sa razmene.

SNEŽANA MIJATOVIĆ: Srpski fakulteti ne podržavaju studente

Priznavanje ispita visokoškolskih institucija, iako bi trebalo da bude definisano jednim pravilnikom na nivou celog sistema, razlikuje se ne samo od univerziteta do univerziteta, nego i od fakulteta do fakulteta pri istom univerzitetu. Jedan fakultet istog univerziteta priznavanje ispita naplaćuje, drugi ne, a treći ne zna da li ispite strane institucije kao kompatibilne uopšte treba da prizna. U svakom slučaju, proces nostrifikacije stečenog znanja u Americi nije lak jer nije definisan, a traje i po nekoliko meseci.

“Mi imamo pozitivno iskustvo za nekim univerzitetima i fakultetima u Srbiji, koji zaista svoje studente oberučke prihvate kada se vrate i pomažu im, ali nažalost, činjenica je da to nije svuda i da još uvek nije dovoljno. Naši fakulteti nisu osvešćeni koliko je bitno podržati studente koji učestvuju u ovakvim programima. Ne postoji pravilnik za priznavanje ispita stranih institucija i mi bismo voleli da neko, bilo ko odgovoran, počne da razmišlja o tome na nekom globalnom nivou našeg visokoškolskog sistema”, kaže Snežana Mijatović.

Studirajući u drugoj zemlji, kulturi i u drugačijem školskom sistemu, stipendisti razvijaju kritički stav prema oba sistema. Kritika je početak promene, pa će možda neko od uspešnih studenata u narednim godinama i sam preuzeti leadersku poziciju i budućim generacijama obezbediti nesmetanu akademsku mobilnost.

Kao najveće razlike između dva sistema, stipendisti Global UGRADE razmene navode fleksibilnost američkog sistema, gde se studenti tek u drugoj godini osnovnih studija moraju odlučiti za predmet studiranja. Motivisanost

i podrška profesora je druga najveća razlika koju ovi studenti ističu, kao i korišćenje savremenih sredstva informisanja poput interneta i elektronskih baza podataka.

Dušan Dimić, student fizičke hemije Beogradskog univerziteta, kaže da se studenti i ovde i tamo, pored velikih razlika u obrazovnim sistemima, u svakodnevnom životu susreću sa istim problemima: “Pre mog odlaska, američko društvo je predstavljalo ideal kome sam smatrao da treba da teži svaka zajednica. Ali, nakon godinu dana provedenih na Univerzitetu Minesote u Mineapolisu, zaključio sam da se mladi ljudi sreću sa istim problemima svuda na svetu. I u njihovom sistemu postoje problemi. Posebno je bilo interesantno uporediti znanje sa kolegama i raditi sa njima eksperimentalne vežbe u odlično opremljenim laboratorijama.”

Studenti na razmeni za vreme raspusta imaju priliku da putuju po Sjedinjenim Američkim Državama, što veliki broj njih iskoristi na najproduktivniji način.

“Dobio sam priliku da posetim neke od najlepših predela na svetu, Veliki kanjon i Havaje, najurbanije sredine Njujork, Los Angeles i Las Vegas, gradove muzeja kao što je Vašington i najveće svetske laboratorije”, kaže Dušan.

Program Global UGRADE se u Srbiji primeњуje od 2006. godine. Trenutno se na studijama u SAD nalazi peta generacija od tridesetoro studenata iz Srbije. Prijavljivanje za školsku 2012/2013. godinu je počelo i traje do 16. januara 2012. godine.

Organizatori programa kažu da se broj prijava iz godine u godinu povećava. Sve podatke o procesu prijavljivanja studenti mogu naći na sajtu organizacije www.worldlearning.org.rs.

Asistent menadžera programa Milena Otašević objašnjava da proces prijavljivanja ima nekoliko krugova. Nakon prvog kruga biraju se finalisti, koji dolaze na intervju sa stručnom komisijom.

“Komisija koja ocenjuje kvalitet kandidata je objektivna i nezavisna. Nju čine jedna osoba iz Ambasade SAD koja poznaje američku, ali i našu kulturu. Jedan srpski profesor koji je bio u Americi na stručnom usavršavanju i jedan američki profesor koji je trenutno u Srbiji na profesionalnom usavršavanju. To su ljudi koji imaju iskustva sa oba visokoškolska sistema. Ono što oni žele da vide u studentu jeste zaokružena mlada ličnost koja zna šta želi u životu.”

◀
Petra Živić

Blokada Filološkog

SAMO TRI DANA nakon poslednjeg protesta studenti Beogradskog univerziteta odlučili su se na drastičnije mere kako bi izrazili nezadovoljstvo zbog svog teškog položaja. U ponedeljak 17. oktobra blokiran je Filološki fakultet, nastava se nije održavala do zatvaranja ovog broja "Vremena", dok su fakultetske službe neometano radile. Predstavnici studenata održali su sastanak sa upravom fakulteta prvog dana blokade, ali nisu došli do rešenja. Međutim, na sastanku dekanškog kolegijuma sa upravnicima katedara i predstavnicima Studentskog parlamenta, kao i delegatima Plenuma, Filološki fakultet je napravio korak ka usvajanju jednog od zahteva, te će svi studenti koji imaju 48 bodova iz generacije 2008/2009. zaključno sa onima koji su sada prvi put upisali drugu godinu, biti na budžetu. Delegati Plenuma Filološkog fakulteta izjavili su za Betu da Uprava fakulteta ima razumevanje za njihov zahtev za smanjenje školarine, ali da se ne slažu sa blokadom te visokoobrazovne institucije. Prema rečima člana Plenuma, koji je želeo da ostane anoniman, blokada predstavlja samo novi vid i nastavak ranijih protesta uperenih protiv Ministarstva prosvete zbog visokih školarina i upisne politike, kao i zbog teškog položaja studenata. Studenti Filološkog, Filozofskog, Arhitektonskog fakulteta i Fakulteta političkih nauka, kao i studenti Više elektrotehničke škole protestovali su 14. oktobra u centru grada tražeći lakše uslove za upis naredne godine studija, kao i to da školarine ne premašuju visinu tri minimalne mesečne plate u Srbiji. Studenti Fakulteta političkih nauka najavili su protest za četvrtak 20. oktobar i pozvali sve fakultete na jedinstvo među studentima u borbi za zajedničke zahteve naglašavajući da Studentska konferencija univerziteta Srbije (SKONUS) i Parlament Univerziteta u Beogradu podržavaju ovu akciju.

B.Š.

Više romske dece u školama

MINISTAR PROSVETE I nauke Srbije Žarko Obradović izjavio je u ponedeljak da se u obrazovnom sistemu zemlje povećao broj romske dece upisane u osnovne i srednje škole, kao i na fakultete. "Procenat mladih Roma, učenika srednjih škola, povećao se sa 8,3 odsto iz 2004. godine na oko 20 odsto u 2010. godini", kazao je ministar na otvaranju ekspertskog sastanka "Promovisanje prava na kvalitetno

obrazovanje Roma" u Beogradu. Prema njegovim rečima, procenat dece romske nacionalnosti upisan u prvi razred osnovne škole u 2010/2011. godini porastao je u odnosu na prethodnu školsku godinu za oko deset odsto. Obradović je kazao da je u ovoj školskoj godini na fakultete i u visoke škole upisano 149 mladih romske nacionalnosti.

Kazna za profesorku

INSTITUCIJA POKRAJINSKOG OMBUDSMANA ocenila je da je profesorka engleskog jezika iz Novog Sada Jelena Popović-Ivanović istupima na društvenoj mreži Fejsbuk, "u kojima je širila mržnju prema različitim manjinskim i marginalizovanim društvenim grupama", prekršila Ustav, Zakon o zabrani diskriminacije i Statut Vojvodine.

"Ovakvo istupanje neprimereno je profesoru državne obrazovne ustanove koji se bavi vaspitanjem većinom maloletnih đaka, kojima profesori često predstavljaju uzor i koje đaci oponašaju. Smatramo da se ovakav postupak profesorke jedne srednje škole ne može tretirati kao njen privatni čin, te da kao takav ne može ostati bez posledica", navodi se u saopštenju ombudsmana.

"Sve moje psovke u problematičnom zapisu upućene su isključivo nesposobnim vlastodršcima i nosiocima njihove naopake propagande u našoj zemlji. Priznajem da sam kriva što sam se kritikom okomila na njih na način koji nije po bontonu", rekla je za dnevni list "Pravda" Jelena Popović-Ivanović.

Štedimo energiju

UČENICI SREDNJIH ŠKOLA mogu da se prijave na takmičenje "Štedimo energiju – investirajmo u budućnost", koje se organizuje u cilju promocije energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije među mlađom populacijom. Školsko takmičenje, pod sloganom "Mi biramo", namenjeno je učenicima srednjih škola od prvog do četvrtog razreda (14-19 godina). Uslov za učešće na takmičenju je formiranje timova u okviru iste škole. Svaki tim čini troje učenika i jedan profesor u ulozi mentora. Zadatak svakog tima je da, u prvoj fazi takmičenja, od 3. oktobra do 4. novembra 2011, snimi video-spot na temu sprečavanja rasipanja energije u lokalnoj sredini i napiše propratno obrazloženje o tome šta ga je motivisalo da obrađuje konkretnu temu. Video-spotovi, u trajanju od 30 do 60 sekundi, biće postavljani na internet stranicu www.stedimo-energiju.com i u periodu od 7. do 14. novembra, svi posetioci sajta će moći da glasaju za one koji im se najviše dopadaju.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec